

پژوهشی در گستره‌ی دلالی اخبار توقف

محمد کاظم توکلی اسلامی^۱، محمد صادق غلامی مراد حاصلی^۲

۱-دانش پژوه فقه، حقوق و فلسفه

۲-دانش پژوه فقه، حقوق و فلسفه دین

چکیده

وظیفه‌ی عملی مکلف در رویارویی با شبهات حکمییه‌ی تحریمیه یکی از جنجال برانگیزترین نزاعات دیرینه‌ی اصولیان و اخباریان به حساب می‌آید. در این کشمکش، اصولیان با دست‌یازی به ادله‌ی عقلی (قیح عقاب بلا بیان) و نقلی (مثل حدیث رفع و اطلاق)، اصل عملی براءت را حکمفرما می‌دانند. در سوی دیگر، اخباری‌مسلکانی چون محدث بحرانی، استرآبادی و شیخ حرعاملی با استناد به اخبار احتیاط، توقف و تثلیث، رو به وجوب احتیاط در شبهات تحریمیه آورده‌اند. اگرچه قضاوت صحیح بین دیدگاه این دوگانه، مستلزم بررسی دقیق و موشکافی دلالی تک تک مدارکی است که اخباریون با پشت نهادن بر آنها، وجوب احتیاط را استنتاج نموده‌اند اما با توجه به کمی جای این مختصر، نگارندگان در این جستار تنها بر اخبار توقف متمرکز شده، با متدی توصیفی-تحلیلی، به بررسی دلالی آنها پرداخته‌اند. چنین می‌نماید که احادیث توقف قادر به اثبات وجوب احتیاط در شبهات تحریمیه نیستند و این اصالت براءت است که حاکم می‌گردد.

واژگان کلیدی: توقف، شبهات حکمییه تحریمیه، اخباریان و اصولیان، شیخ انصاری، ارشاد